

**Εργασία στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος
«Εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ»
του
Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
του Πανεπιστημίου Κρήτης**

**Παρουσίαση αποτελεσμάτων
μέρους έρευνας που έγινε στα πλαίσια του Προγράμματος
«Οδυσσέας 2015»**

Εξαγωγή συμπερασμάτων

Κυρέζης Νικόλαος

Μάιος-Ιούνιος 2017

Πίνακας περιεχομένων

A. Θεωρητικό πλαίσιο.....	3
1. Γενική περιγραφή	3
1.1 Το πρόγραμμα Οδυσσέας	3
1.2 Παιδαγωγικό πλαίσιο	3
1.3 Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη-Βασικά χαρακτηριστικά	3
1.4 Φορέας υλοποίησης	3
2. Έρευνα	4
3. Τα ερευνητικά ερωτήματα.....	4
4. Μεθοδολογία.....	5
4.1 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας.	5
4.2 Είδος έρευνας	5
4.3 Μέσα συλλογής δεδομένων	5
4.4 Επεξεργασία των αποτελεσμάτων	5
B. Παρουσίαση αποτελεσμάτων μέρους της έρευνας που έγινε στα πλαίσια του Προγράμματος Οδυσσέας 2015, σχολιασμός.....	6
1. Σκοπός της εργασίας.....	6
2. Δείγμα που χρησιμοποιήθηκε	6
3. Ανάλυση-Σχολιασμός αποτελεσμάτων	7
3.1 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Exante-Expost	7
3.2 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Ongoing.....	12
3.3 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Ψυχολογικού κλίματος	26
Γ. Συμπεράσματα αξιολόγησης ανά ερευνητικό ερώτημα	30
1 ^ο Ερευνητικό ερώτημα:	30
2 ^ο Ερευνητικό ερώτημα	31
3 ^ο Ερευνητικό ερώτημα	31
4 ^ο Ερευνητικό ερώτημα	32
5 ^ο Ερευνητικό ερώτημα	32
Σύνοψη συμπερασμάτων	33
Δ. Πηγές	34
1 Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	34
2 Βιβλιογραφία.....	34

A. Θεωρητικό πλαίσιο

1. Γενική περιγραφή

1.1 Το πρόγραμμα Οδυσσέας

Το πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015» είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα Σχολικής Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, το οποίο εστιάζει στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ και ιδιαίτερα της τηλεδιάσκεψης και των εφαρμογών του WEB 2.0, στοχεύοντας στη συνεργατική διερεύνηση και οικοδόμηση της γνώσης και την καλλιέργεια κρίσιμων κοινωνικών δεξιοτήτων ανάμεσα σε μαθητές δημοτικών σχολείων στην Ελλάδα και την Κύπρο (Αναστασιάδης 2017).

1.2 Παιδαγωγικό πλαίσιο

Το προτεινόμενο παιδαγωγικό πλαίσιο (Anastasiades, 2003, 2008, 2010, 2017) είναι αποτέλεσμα συστηματικών προσπαθειών και αποτίμησης της εμπειρίας δεκαπέντε ετών σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» σε δημοτικά σχολεία της Ελλάδας και της Κύπρου αξιοποιώντας τις μαθησιακές τεχνολογίες σύγχρονης μετάδοσης και ιδιαίτερα την Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη.

1.3 Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη-Βασικά χαρακτηριστικά

Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη (ΔΤ) – Interactive Videoconferencing (IVC) επιτρέπει σε εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές που βρίσκονται σε δύο ή περισσότερα απομακρυσμένα σημεία, όχι απλά να επικοινωνούν ανταλλάσσοντας απόψεις ή να μοιράζονται δεδομένα, αλλά να συμμετέχουν ενεργά σε ένα δυναμικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης, κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα του οποίου αποτελεί η συνεργατική οικοδόμηση της γνώσης από απόσταση σε πραγματικό χρόνο (Anastasiades, 2008, 2017).

1.4 Φορέας υλοποίησης

Φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι το Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης και το τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου.

2. Έρευνα

Η έρευνα βασίστηκε στην μεθοδολογία αξιολόγησης του προγράμματος ΟΔΥΣΣΕΑΣ (Anastasiades, 2003).

Οι βασικοί στόχοι της έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι αρχικές απόψεις των μαθητών αναφορικά με:

- την επικοινωνία με τους δασκάλους τους μέσω τηλεδιάσκεψης,
- την συνεργασία με τους συμμαθητές μια άλλης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης,
- το ενδεχόμενο αντικατάστασης της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης από το σπίτι τους,
- τη λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης και
- κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις.

3. Τα ερευνητικά ερωτήματα

Πέντε ήταν τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα στα οποία η έρευνα προσπαθεί να δώσει απαντήσεις:

1. Πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο να μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
2. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο να μπορούν να επικοινωνήσουν και συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
3. Με ποιο τρόπο οι μαθητές αντιμετώπισαν την πιθανότητα να αντικατασταθεί η πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης αποκλειστικά από το σπίτι τους; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;
4. Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης;
5. Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν το Ψυχολογικό Κλίμα της Τάξης

4. Μεθοδολογία

4.1 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο του 2015.

4.2 Είδος έρευνας

Πρόκειται για μια εφαρμοσμένη έρευνα η οποία είναι συγχρονική επιτόπια και χαρακτηρίζεται ως ποσοτική.

4.3 Μέσα συλλογής δεδομένων

Ως έντυπα συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τρία ερωτηματολόγια κλειστού τύπου.

- Ένα ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε πριν από την έναρξη (TET ΠΡΙΝ) και μετά το τέλος (TET ΜΕΤΑ) όλης της δράσης και διερευνούσε το ψυχολογικό κλίμα της τάξης και την επίδραση των τηλεδιασκέψεων σε αυτό. Για την ποσοτικοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα MCI όπως αυτή μεταφράστηκε στα ελληνικά από τον Ματσαγγούρα, υπό τον τίτλο «Το Ερωτηματολόγιο της Ταξης μου (T.E.T.)» (Ματσαγγούρας, 2006).
- Ένα ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε πριν από την έναρξη όλων των τηλεδιασκέψεων (EXANTE) και μετά το τέλος τους (EXPOST).
- Τέλος ένα ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε μετά το τέλος κάθε τηλεδιάσκεψης και στις τέσσερις τηλεδιασκέψεις (ONGOING 1,2,3,4).

4.4 Επεξεργασία των αποτελεσμάτων

- Χρήση του προγράμματος στατιστικής επεξεργασίας «SPSS 20.0 για Windows»
- Σύγκριση αρχικής (EXANTE) και τελικής (EXPOST) αξιολόγησης.
  - Ποσοτικοποίηση των απόψεων-κλίμακα likert.
  - Σύγκριση μέσων όρων με χρήση t-test για εξαρτημένα δείγματα
- Σύγκριση των ερωτηματολογίων (ONGOING 1,2,3,4)
  - Ποσοτικοποίηση των απόψεων-κλίμακα likert.
  - Σύγκριση των μέσων όρων με τη χρήση ανάλυσης διακύμανσης ANOVA
- Σύγκριση των ερωτηματολογίων (TET ΠΡΙΝ, TET ΜΕΤΑ)
  - Ποσοτικοποίηση των απόψεων-κλίμακα likert.
  - Σύγκριση των μέσων όρων

B. Παρουσίαση αποτελεσμάτων μέρους της έρευνας που έγινε στα πλαίσια του Προγράμματος Οδυσσέας 2015, σχολιασμός.

1. Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της παρούσης είναι να παρουσιαστούν και να σχολιασθούν τα αποτελέσματα της έρευνας, που έγινε σε τρία δημοτικά σχολεία της Ελλάδας, στα πλαίσια του προγράμματος Οδυσσέας 2015, με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία διδακτικής αξιοποίησης της Διαδραστικής Τηλεδιάσκεψης σε περιβάλλον Δημοτικού Σχολείου και να εξαχθούν συμπεράσματα.

2. Δείγμα που χρησιμοποιήθηκε

Για τη συγκεκριμένη έρευνα, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2015» και με την υποστήριξη του Παιδαγωγικού Τμήματος ΔΕ του Π.Κ., συνεργάστηκαν 75 συνολικά μαθητές από ένα Δημοτικό Σχολείο της Κισάμου Χανίων, από ένα δημοτικό σχολείο του χωριού Άδελε του νομού Ρεθύμνης και από ένα δημοτικό σχολείο της Σκύδρας του νομού Πέλλας των οποίων τα βασικά χαρακτηριστικά, ανά σχολείο φοίτησης, ως προς το φύλο και τη χρήση-διαθεσιμότητα ΤΠΕ φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

ΦΥΛΟ								
	Κίσαμος		Άδελε		Σκύδρα		Σύνολο	
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%	N	%
ΑΓΟΡΙΑ	10	55,6%	23	63,9%	10	47,6%	43	57,3%
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	8	44,4%	13	36,1%	11	52,4%	32	42,7%
ΣΥΝΟΛΟ	18	100%	36	100%	21	100%	75	100%

ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΠΕ								
	Κίσαμος		Άδελε		Σκύδρα		Σύνολο	
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%	N	%
ΚΑΘΟΛΟΥ-ΜΙΚΡΟ	1	5,6%	0	0,0%	0	0,0%	1	1,3%
ΜΕΤΡΙΟ	14	77,8%	14	38,9%	7	33,3%	35	46,7%
ΑΡΙΣΤΟ	3	16,7%	19	52,8%	14	66,7%	36	48,0%
Δεν δήλωσαν	0	0,0%	3	8,3%	0	0,0%	3	4,0%

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΠΕ								
	Κίσαμος		Άδελε		Σκύδρα		Σύνολο	
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%	N	%	N	%	N	%
ΚΑΘΟΛΟΥ-ΣΠΑΝΙΑ	2	11,1%	3	8,3%	3	14,3%	8	10,7%
ΜΕΤΡΙΑ	9	50,0%	22	61,1%	12	57,1%	43	57,3%

ΣΥΧΝΑ	7	38,9%	8	22,2%	6	28,6%	21	28,0%
Δεν δήλωσαν	0	0,0%	3	8,3%	0	0,0%	3	4,0%
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ								
	<i>Κίσαμος</i>		<i>Άδελε</i>		<i>Σκύδρα</i>		<i>Σύνολο</i>	
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
ΚΑΘΟΛΟΥ-ΜΙΚΡΗ	7	38,9%	8	22,2%	2	9,5%	17	22,7%
ΜΕΤΡΙΑ	5	27,8%	6	16,7%	5	23,8%	16	21,3%
ΜΕΓΑΛΗ	6	33,3%	19	52,8%	14	66,7%	39	52,0%
Δεν δήλωσαν	0	0,0%	3	8,3%	0	0,0%	3	4,0%

Παρατηρούμε ότι τα παιδιά έχουν αρκετά καλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ, χρησιμοποιούν μέτρια έως συχνά νέες τεχνολογίες στις οποίες, αν λάβουμε υπ' όψη την ηλικία τους, θα λέγαμε ότι έχουν σχετικά εύκολη πρόσβαση.

3. Ανάλυση-Σχολιασμός αποτελεσμάτων

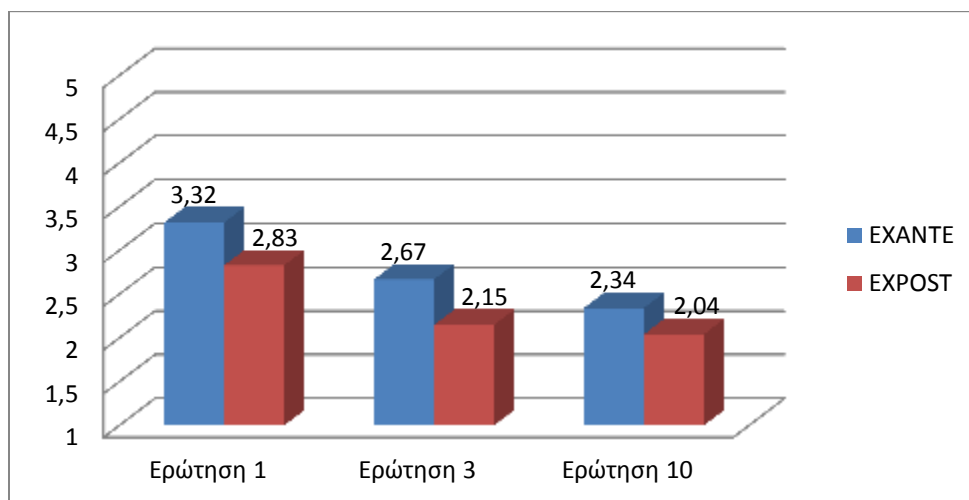
3.1 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Exante-Expost

Παρακάτω παρατίθενται, κατά ομάδες, οι ερωτήσεις που έγιναν στους μαθητές πριν την έναρξη και μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων, όπως και οι απαντήσεις που έδωσαν, με σειρά η οποία θα διευκολύνει την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Για να γίνουν πιο εύληπτοι οι πίνακες παρατίθενται και τα σχετικά ραβδογράμματα με συγκριτικές συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τους μέσους όρους που παρατηρήθηκαν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	CV%	t	sig
1. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να επικοινωνώ με το/τη δάσκαλο/α μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ	EXANTE	71	3,32	1,422	42,83%	2,619	0,011
	EXPOST	71	2,83	1,502	53,07%		
3. Θα ήταν θετικό το γεγονός να παρακολουθώ το/τη δάσκαλο/α μου, να μου κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	70	2,67	1,348	50,49%	2,953	0,004
	EXPOST	71	2,15	1,38	64,19%		
10. Το να μιλάω με το/τη δάσκαλο/α μου από κοντά (στην τάξη), είναι για μένα το ίδιο ακριβώς με το να τον/την βλέπω από την οθόνη του Η/Υ.	EXANTE	70	2,34	1,433408	61,18%		
	EXPOST	71	2,04	1,3140626	64,34%		

Πίνακας 1 EXANTE – EXPOST ερωτήσεις 1, 3, 10

Συμφωνά απόλυτα (5), Συμφωνά (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνά(2), Διαφωνά απόλυτα (1)

Παρατηρήσεις:

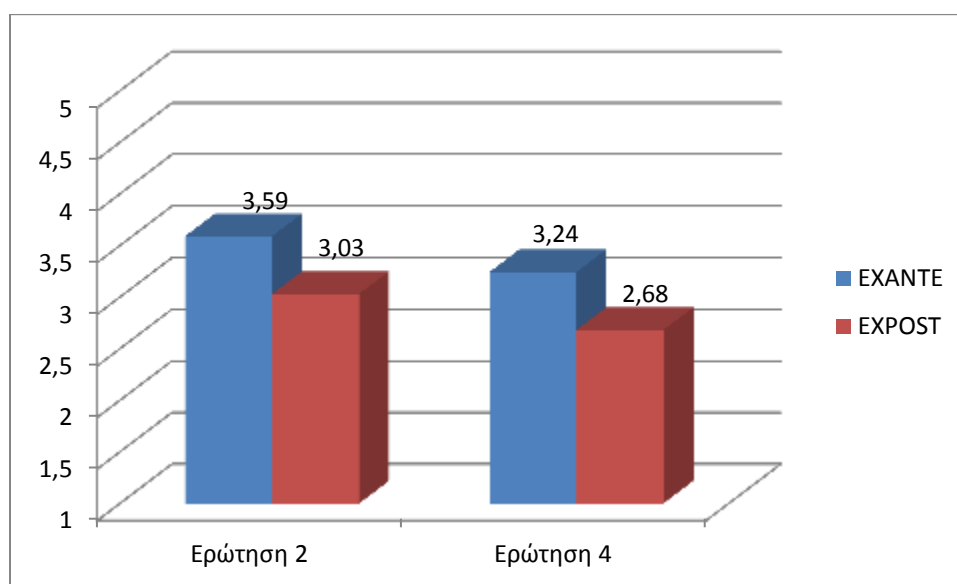
Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι μαθητές αρχικά έδειξαν να είναι **μάλλον ελαφρώς θετικοί (3,32)** στο ενδεχόμενο να επικοινωνούν με το δάσκαλό τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, άποψη που μεταβλήθηκε **κατά 14,76% προς το ελαφρώς αρνητικό (2,83)** μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων. Μάλιστα αυτή η μικρή μεταβολή της άποψής τους φαίνεται να **οφείλεται στην μεσολάβηση της τηλεδιάσκεψης** και μάλιστα με πολύ ισχυρή στατιστική σημαντικότητα **(0,011)**. Επίσης, αρχικά κράτησαν **ελαφρώς αρνητική στάση (2,67)** στο γεγονός να μπορούν να παρακολουθούν το δάσκαλό τους να κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, μια στάση που **ισχυροποιήθηκε κατά 19,48% (2,15)** μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων. Αυτή η μικρή μεταβολή της άποψής τους φαίνεται να **οφείλεται στην μεσολάβηση της τηλεδιάσκεψης** και μάλιστα με πολύ ισχυρή στατιστική σημαντικότητα **(0,004)**. Τέλος, πριν την πραγματοποίηση των τηλεδιασκέψεων φαίνεται να **διαφωνούν (2,34)** στο γεγονός ότι είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα να μιλούν με το δάσκαλό τους από κοντά με το να του μιλούν μέσω ενός Η/Υ, μια άποψη που **ισχυροποιήθηκε κατά 12,82% (2,04)** μετά από αυτές.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	CV%	t	sig
2. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	71	3,59	1,45	40,39%	3,446	0,001
	EXPOST	71	3,03	1,52	50,20%		
4. Θα ήταν θετικό το γεγονός να μπορώ να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ.	EXANTE	70	3,24	1,47	45,30%	3,319	0,002
	EXPOST	69	2,68	1,55	57,74%		

Πίνακας 2 EXANTE – EXPOST ερωτήσεις 2, 4

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

Παρατηρήσεις:

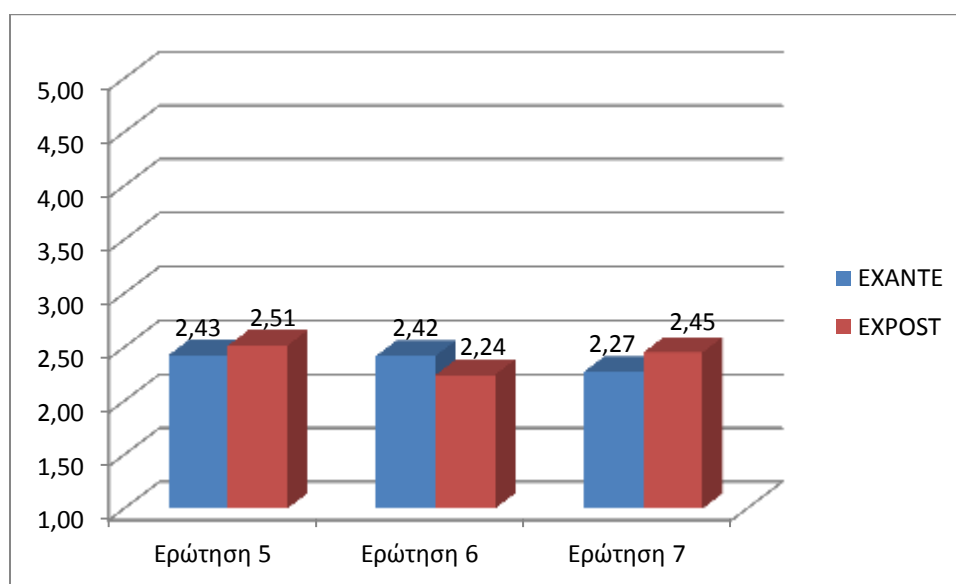
Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι μαθητές αρχικά έδειξαν να είναι **μάλλον ελαφρώς θετικοί (3,59)** στο ενδεχόμενο να επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, άποψη που μεταβλήθηκε **κατά 15,6% προς το ουδέτεροι (3,03)** μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων. Μάλιστα αυτή η μεταβολή της άποψής τους φαίνεται να **οφείλεται στην μεσολάβηση της τηλεδιάσκεψης** και μάλιστα με πολύ ισχυρή στατιστική σημαντικότητα (**0,001**). Επίσης, αρχικά κράτησαν **ελαφρώς θετική στάση (3,24)** στο γεγονός να μπορούν να

μπορούν να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, μια στάση που μεταβλήθηκε **κατά 17,28% προς το ελαφρώς αρνητικό (2,68)** μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων. Αυτή η μεταβολή της άποψής τους φαίνεται να **οφείλεται στην μεσολάβηση της τηλεδιάσκεψης** και μάλιστα με πολύ ισχυρή στατιστική σημαντικότητα **(0,002)**.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	CV%	sig
5. Αν είχα τη δυνατότητα να παρακολουθώ τα μαθήματα από την οθόνη του Η/Υ, δεν θα υπήρχε λόγος να πάω στο σχολείο.	EXANTE	68	2,43	1,529	63,0%	
	EXPOST	70	2,51	1,604	63,8%	
6. Θα ήθελα να μην έρχομαι στο σχολείο και να παρακολουθώ τα μαθήματα των δασκάλων από τον Η/Υ του σπιτιού μου.	EXANTE	69	2,42	1,649	68,1%	
	EXPOST	70	2,24	1,469	65,5%	
7. Θα ήθελα να μην έρχομαι στο σχολείο και να επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου από τον Η/Υ του σπιτιού μου.	EXANTE	70	2,27	1,474	64,9%	
	EXPOST	71	2,45	1,584	64,6%	

Πίνακας 3 EXANTE – EXPOST ερωτήσεις 5, 6, 7

Συμφωνά απόλυτα (5), Συμφωνά (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνά(2), Διαφωνά απόλυτα (1)

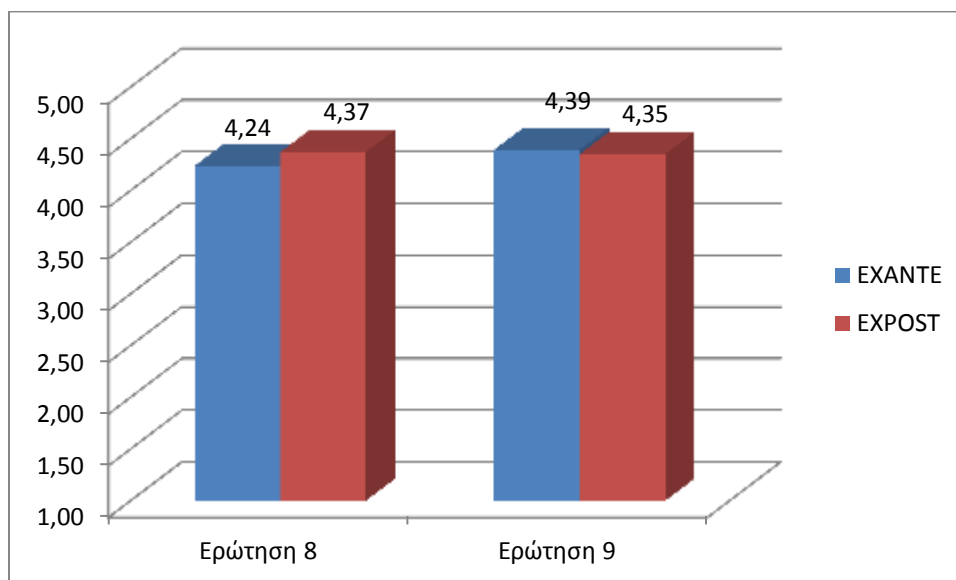
Παρατηρήσεις:

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι μαθητές αρχικά έδειξαν να είναι **μάλλον ελαφρώς αρνητικοί (2,43)** στο ενδεχόμενο ότι αν είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τα μαθήματα από την οθόνη του Η/Υ, δεν θα υπήρχε λόγος να πάνε στο σχολείο., άποψη που δεν μεταβλήθηκε **(2,51)** μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων. Επίσης, αρχικά κράτησαν **ελαφρώς αρνητική στάση (2,42)** στο γεγονός να μην έρχονται στο σχολείο και να παρακολουθούν τα μαθήματα των δασκάλων από τον Η/Υ του σπιτιού τους, μια στάση που **ισχυροποιήθηκε κατά 7,44% (2,24)** μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων Τέλος, πριν την πραγματοποίηση των τηλεδιασκέψεων φαίνεται να **διαφωνούν (2,27)** στο γεγονός να μην έρχονται στο σχολείο και να επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους από τον Η/Υ του σπιτιού τους, μια άποψη που **μεταβλήθηκε κατά 7,9% προς το ελαφρώς αρνητικό (2,45)** μετά από αυτές.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		N	M.O.	S.D.	CV%	sig
8. Το παιχνίδι στο σχολείο και η συναναστροφή με τους συμμαθητές μου είναι πολύ σημαντική υπόθεση για μένα.	EXANTE	71	4,24	1,152	27,2%	
	EXPOST	70	4,37	0,935	21,4%	
9. Οι καλύτεροι φίλοι μου είναι στο σχολείο.	EXANTE	71	4,39	1,102	25,1%	
	EXPOST	71	4,35	1,084	24,9%	

Πίνακας 4 EXANTE – EXPOST ερωτήσεις 8, 9

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

Παρατηρήσεις:

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι μαθητές αρχικά έδειξαν να είναι **μάλλον θετικοί (4,24)** στο ότι το παιχνίδι στο σχολείο και η συναναστροφή με τους συμμαθητές τους είναι πολύ σημαντική υπόθεση για αυτούς, άποψη που **δεν μεταβλήθηκε (4,37)** μετά το τέλος των τηλεδιασκέψεων. Επίσης, αρχικά κράτησαν **θετική στάση (4,39)** στο γεγονός ότι οι καλύτεροι φίλοι τους είναι στο σχολείο, μια στάση που επίσης **δεν μεταβλήθηκε (4,35)** μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων.

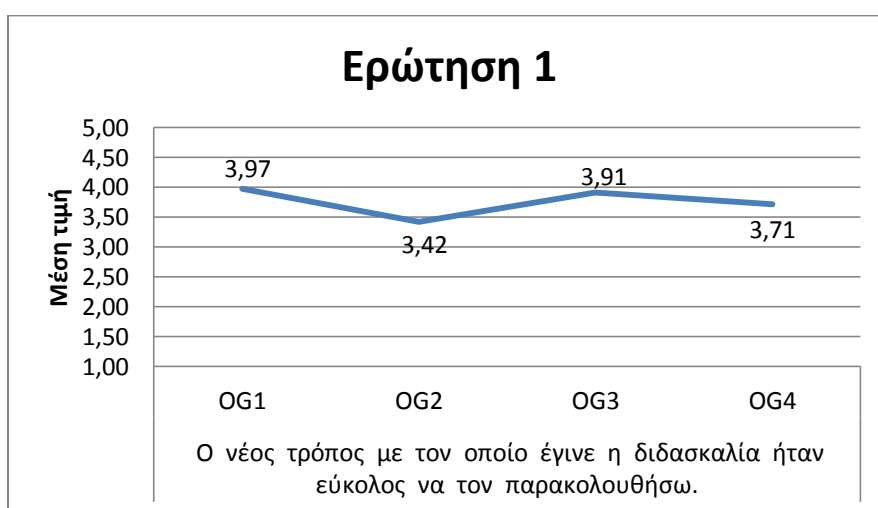
3.2 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Ongoing

Παρακάτω παρατίθενται οι ερωτήσεις που έγιναν στους μαθητές μετά το τέλος κάθε τηλεδιάσκεψης όπως και οι απαντήσεις που έδωσαν, με σειρά η οποία θα διευκολύνει την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Για να γίνουν πιο εύληπτοι οι πίνακες παρατίθενται και τα σχετικά διαγράμματα με συγκριτικές συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τους μέσους όρους που παρατηρήθηκαν. Σχετικά με την ερώτηση 13, οι πίνακες και τα ραβδογράμματα αφορούν το ποσοστό των μαθητών που απάντησαν ναι στα υποερωτήματα της ερώτησης.

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
1. Ο νέος τρόπος με τον οποίο έγινε η διδασκαλία ήταν εύκολος να τον παρακολουθήσω.	OG1	70	3,97	1,035	26,07	
	OG2	48	3,42	1,285	37,57	
	OG3	69	3,91	1,245	31,84	
	OG4	73	3,71	1,253	33,77	

Πίνακας 1 Ongoing Ερώτηση 1

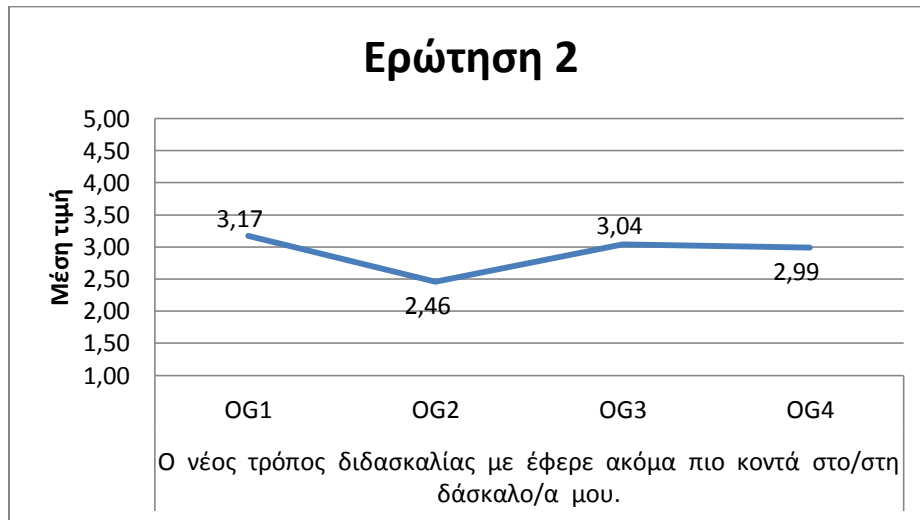
Συμφωνό (5), Μάλλον συμφωνό (4), Ούτε συμφωνό ούτε διαφωνό (3), Μάλλον διαφωνό(2), Διαφωνό (1)

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
2. Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε ακόμα πιο κοντά στο/στη δάσκαλο/α μου.	OG1	69	3,17	1,084	34,20	0.038
	OG2	48	2,46	1,352	54,96	
	OG3	68	3,04	1,491	49,05	
	OG4	72	2,99	1,458	48,76	

Πίνακας 2 Ongoing Ερώτηση 2

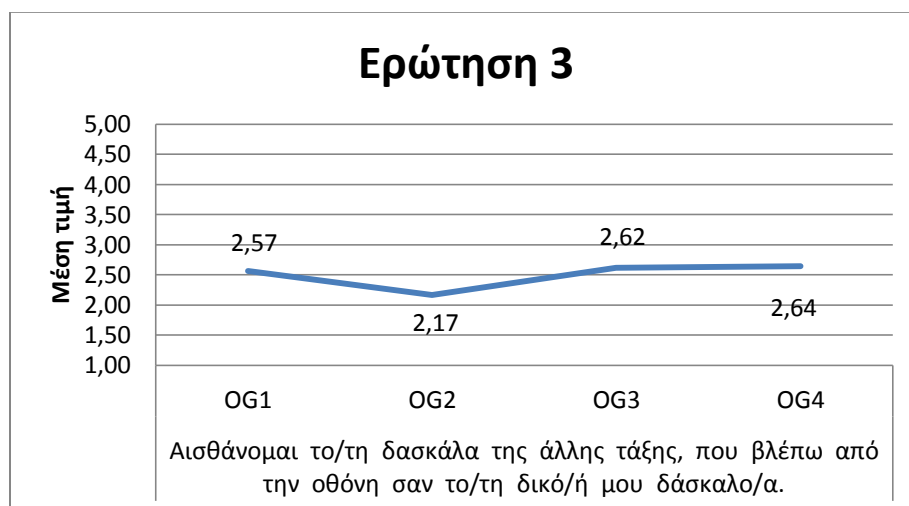
Συμφωνό (5), Μάλλον συμφωνό (4), Ούτε συμφωνό ούτε διαφωνό (3), Μάλλον διαφωνό(2), Διαφωνό (1)

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
3. Αισθάνομαι το/τη δασκάλα της άλλης τάξης, που βλέπω από την οθόνη σαν το/τη δικό/ή μου δάσκαλο/α.	OG1	69	2,57	1,388	54,1%	
	OG2	48	2,17	1,374	63,4%	
	OG3	69	2,62	1,446	55,2%	
	OG4	73	2,64	1,522	57,7%	

Πίνακας 3 Ongoing Ερώτηση 3

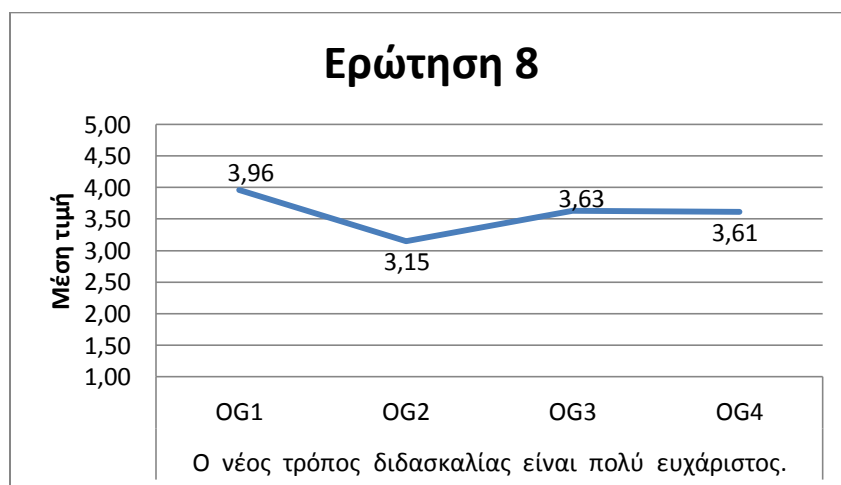
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

	Φάση	N	Μ.Ο.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
8. Ο νέος τρόπος διδασκαλίας είναι πολύ ευχάριστος.	OG1	70	3,96	1,245	31,4%	0.008
	OG2	47	3,15	1,215	38,6%	
	OG3	68	3,63	1,326	36,5%	
	OG4	71	3,61	1,14	31,6%	

Πίνακας 4 Ongoing Ερώτηση 8

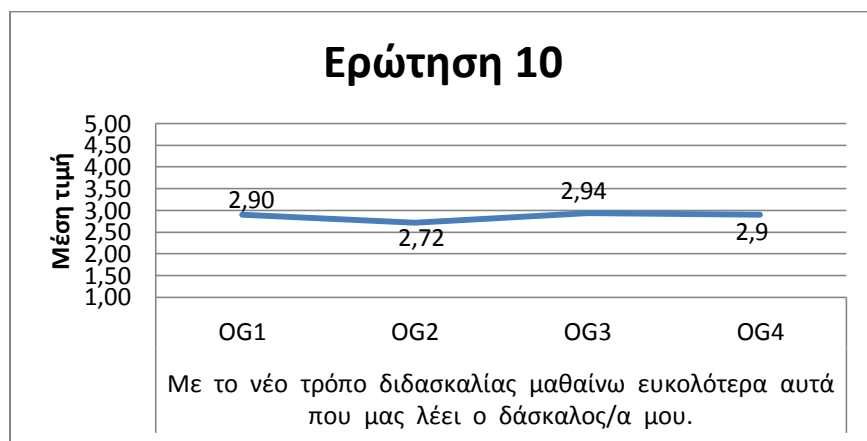
Συμφωνό (5), Μάλλον συμφωνό (4), Ούτε συμφωνό ούτε διαφωνό (3), Μάλλον διαφωνό(2), Διαφωνό (1)

	Φάση	N	Μ.Ο.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
10. Με το νέο τρόπο διδασκαλίας μαθαίνω ευκολότερα αυτά που μας λέει ο δάσκαλος/α μου.	OG1	69	2,90	1,330	45,9%	
	OG2	46	2,72	1,409	51,8%	
	OG3	66	2,94	1,369	46,6%	
	OG4	70	2,9	1,374	47,4%	

Πίνακας 5 Ongoing Ερώτηση 10

Συμφωνό (5), Μάλλον συμφωνό (4), Ούτε συμφωνό ούτε διαφωνό (3), Μάλλον διαφωνό(2), Διαφωνό (1)

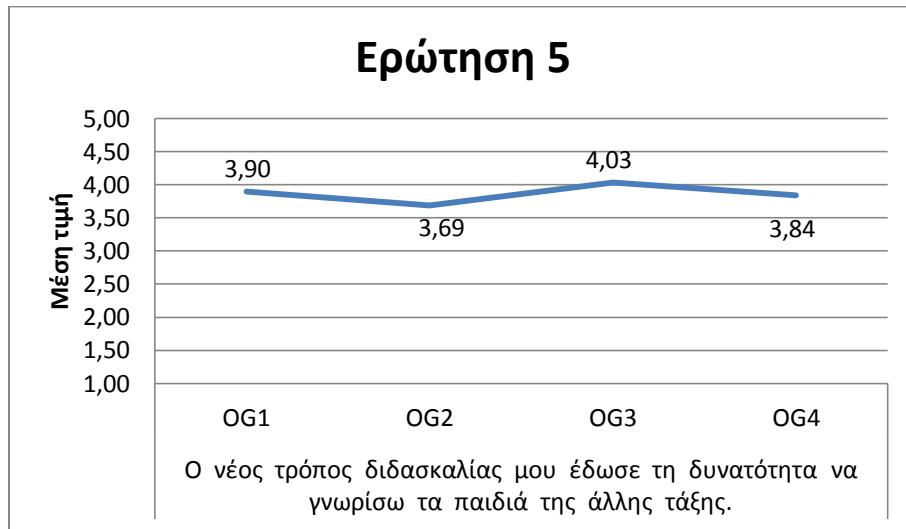
Οι μαθητές μάλλον συμφωνούν ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας ήταν πιο εύκολος να τον παρακολουθήσουν (3,97 , 3,42 , 3,91 , 3,71), είναι μάλλον ουδέτεροι σε σχέση με το γεγονός ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έφερε ακόμα πιο κοντά στο δάσκαλό τους (3,17 , 2,46 , 3,04 , 2,99) και μάλλον διαφωνούν στο ότι αισθάνονται τον δάσκαλό της άλλης τάξης που βλέπουν στην οθόνη σαν τον δικό τους δάσκαλο (2,57 , 2,17 , 2,62 , 2,64). Επίσης, μάλλον συμφωνούν στο ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας ήταν ευχάριστος (3,96 , 3,15 , 3,63 , 3,61) και είναι ουδέτεροι στο γεγονός ότι με το νέο τρόπο διδασκαλίας μαθαίνουν ευκολότερα αυτά που τους λέει ο δάσκαλος (2,90 , 2,72 , 2,94 , 2,90). Οι μεταβολές στην άποψή τους είναι ανεπαίσθητες (κάτω του 10%) ώστε να μιλήσουμε για την επιρροή της τηλεδιάσκεψης στην άποψη των μαθητών.

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
5. Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσω τα παιδιά της άλλης τάξης.	OG1	70	3,90	1,374	35,2%	
	OG2	48	3,69	1,532	41,5%	
	OG3	69	4,03	1,393	34,6%	
	OG4	73	3,84	1,404	36,6%	

Πίνακας 6 Ongoing Ερώτηση 5

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

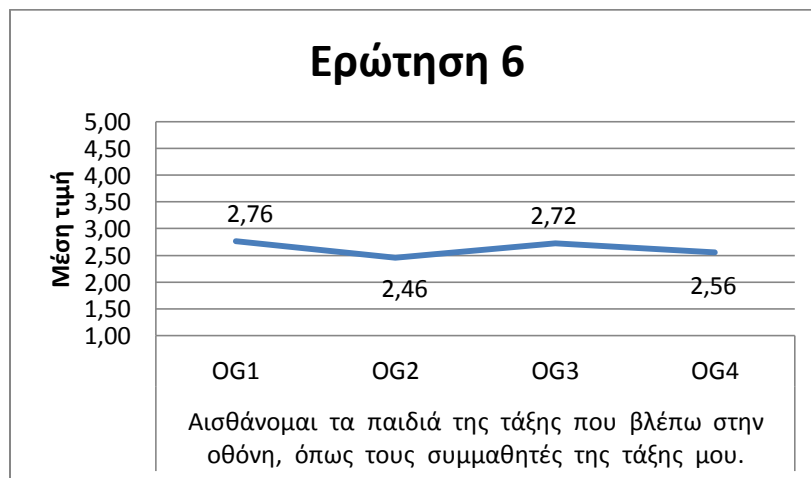

	Φάση	N	Μ.Ο.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
6. Αισθάνομαι τα παιδιά της τάξης που βλέπω στην οθόνη, όπως τους συμμαθητές της τάξης μου.	OG1	70	2,76	1,429	51,8%	
	OG2	48	2,46	1,584	64,4%	
	OG3	69	2,72	1,504	55,3%	
	OG4	72	2,56	1,591	62,1%	

Πίνακας 7 Ongoing Ερώτηση 6

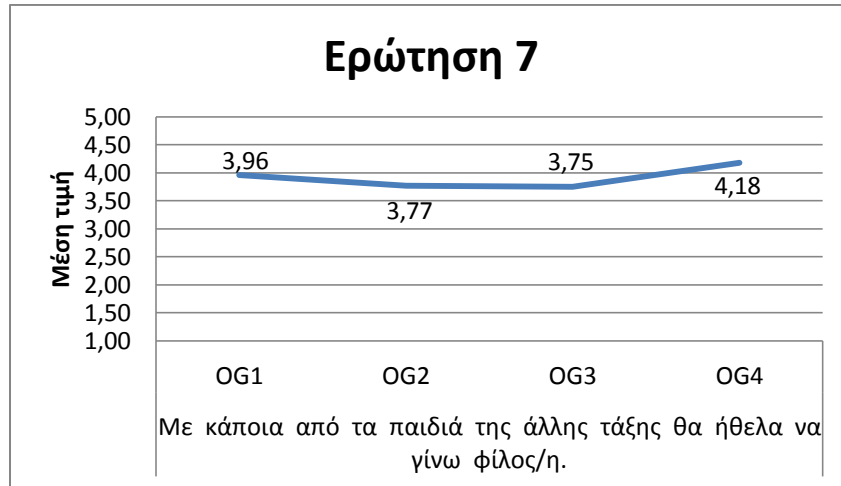
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

	Φάση	N	Μ.Ο.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
7. Με κάποια από τα παιδιά της άλλης τάξης θα ήθελα να γίνω φίλος/η.	OG1	70	3,96	1,301	32,9%	
	OG2	47	3,77	1,402	37,2%	
	OG3	69	3,75	1,408	37,5%	
	OG4	73	4,18	1,171	28,0%	

Πίνακας 8 Ongoing Ερώτηση 7

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

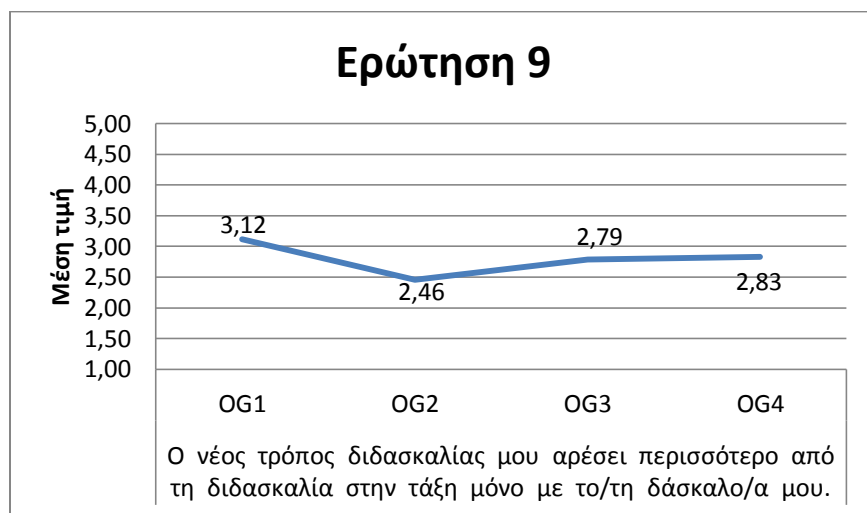

Οι μαθητές μάλλον συμφωνούν ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα παιδιά της άλλης τάξης. (3,90 , 3,69 , 4.03 , 3,84), είναι ελαφρώς αρνητικοί σε σχέση με το γεγονός ότι αισθάνονται τα παιδιά της τάξης που βλέπουν στην οθόνη, όπως τους συμμαθητές της τάξης τους. (2,76 , 2,46 , 2.72 , 2,56) και μάλλον συμφωνούν στο ότι με κάποια από τα παιδιά της άλλης τάξης θα ήθελαν να γίνουν φίλοι (3.96 , 3.77 , 3.75 , 4.18). Οι μεταβολές στην άποψή τους είναι ανεπαίσθητες (κάτω του 6%) ώστε να μιλήσουμε για την επιρροή της τηλεδιάσκεψης στην άποψη των μαθητών.

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
9. Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου αρέσει περισσότερο από τη διδασκαλία στην τάξη μόνο με το/τη δάσκαλο/α μου.	OG1	68	3,12	1,420	45,5%	
	OG2	48	2,46	1,320	53,7%	
	OG3	66	2,79	1,564	56,1%	
	OG4	71	2,83	1,394	49,3%	

Πίνακας 9 Ongoing Ερώτηση 9

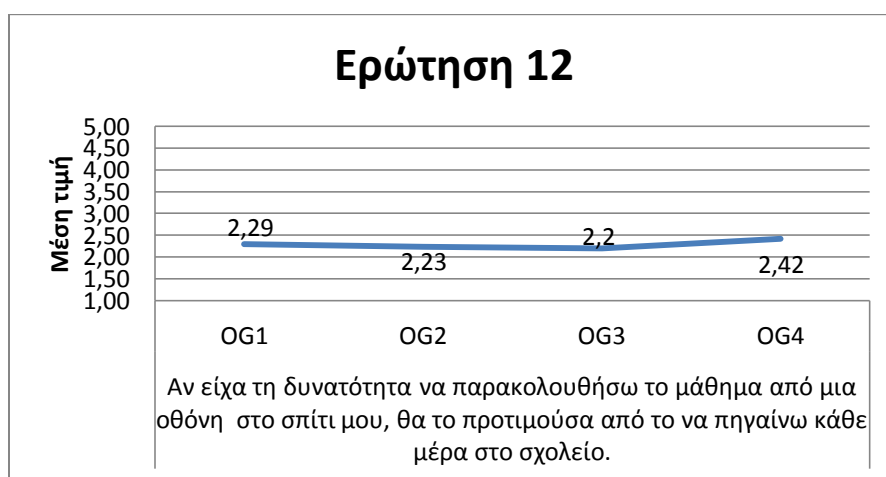
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
12. Αν είχα τη δυνατότητα να παρακολουθήσω το μάθημα από μια οθόνη στο σπίτι μου, θα το προτιμούσα από το να πηγαίνω κάθε μέρα στο σχολείο.	OG1	69	2,29	1,506	65,8%	
	OG2	47	2,23	1,433	64,3%	
	OG3	69	2,2	1,42	64,5%	
	OG4	71	2,42	1,609	66,5%	

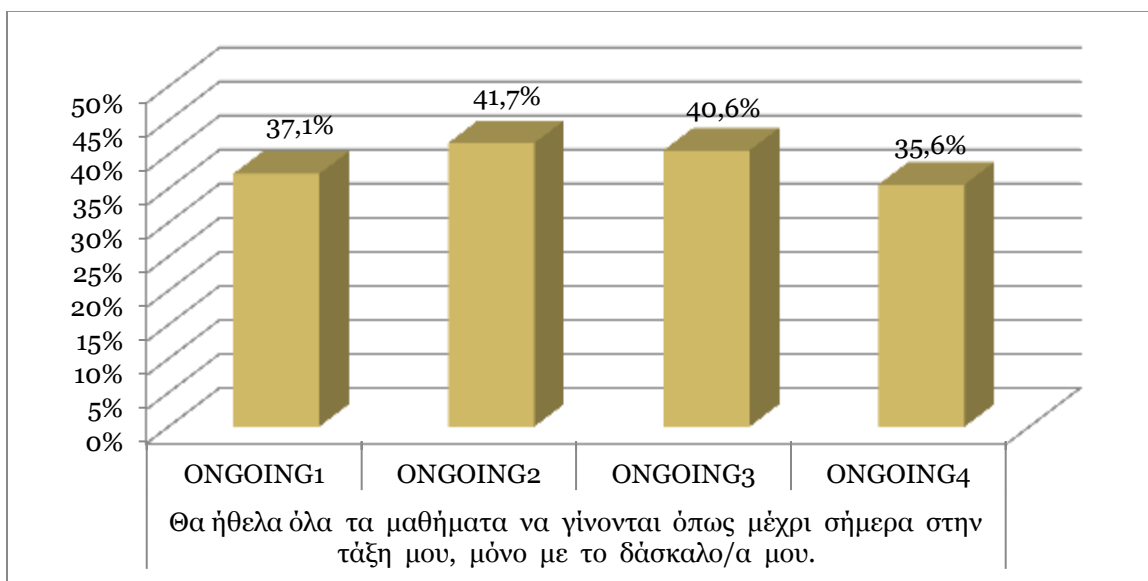
Πίνακας 10 Ongoing Ερώτηση 12

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

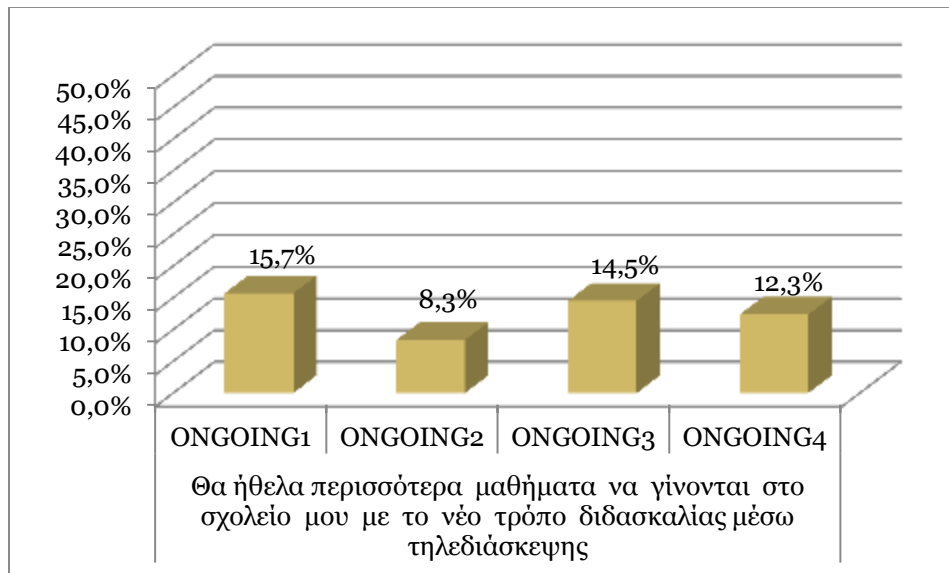
Ερώτηση 13α

Θα ήθελα όλα τα μαθήματα να γίνονται όπως μέχρι σήμερα στην τάξη μου, μόνο με το δάσκαλο/α μου.			
Φάση		N	%
ONGOING1	Ναι	26	37,1%
	Όχι	44	62,9%
	Σύνολο	70	100,0%
ONGOING2	Ναι	20	41,7%
	Όχι	28	58,3%
	Σύνολο	48	100,0%
ONGOING3	Ναι	28	40,6%
	Όχι	41	59,4%
	Σύνολο	69	100,0%
ONGOING4	Ναι	26	35,6%
	Όχι	47	64,4%
	Σύνολο	73	100,0%

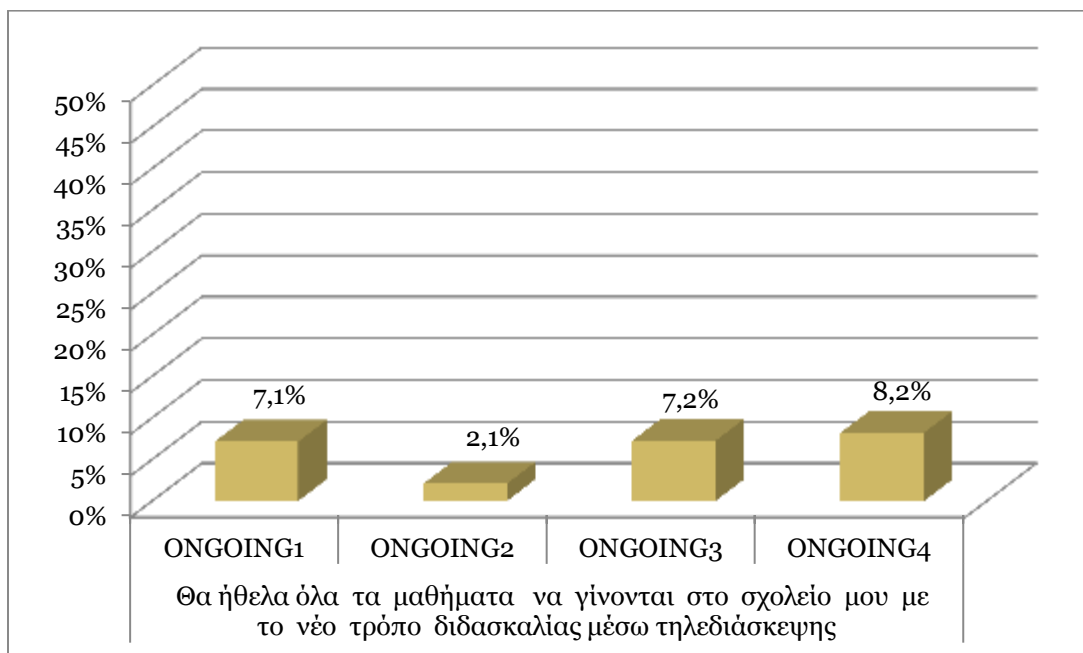
Ερώτηση 13β

Θα ήθελα περισσότερα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο μου με το νέο τρόπο διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης			
Φάση		N	%
ONGOING1	Ναι	11	15,7
	Όχι	59	84,3
	Σύνολο	70	100,0
ONGOING2	Ναι	4	8,3
	Όχι	44	91,7
	Σύνολο	48	100,0
ONGOING3	Ναι	10	14,5
	Όχι	59	85,5
	Σύνολο	69	100,0
ONGOING4	Ναι	9	12,3
	Όχι	64	87,7
	Σύνολο	73	100,0

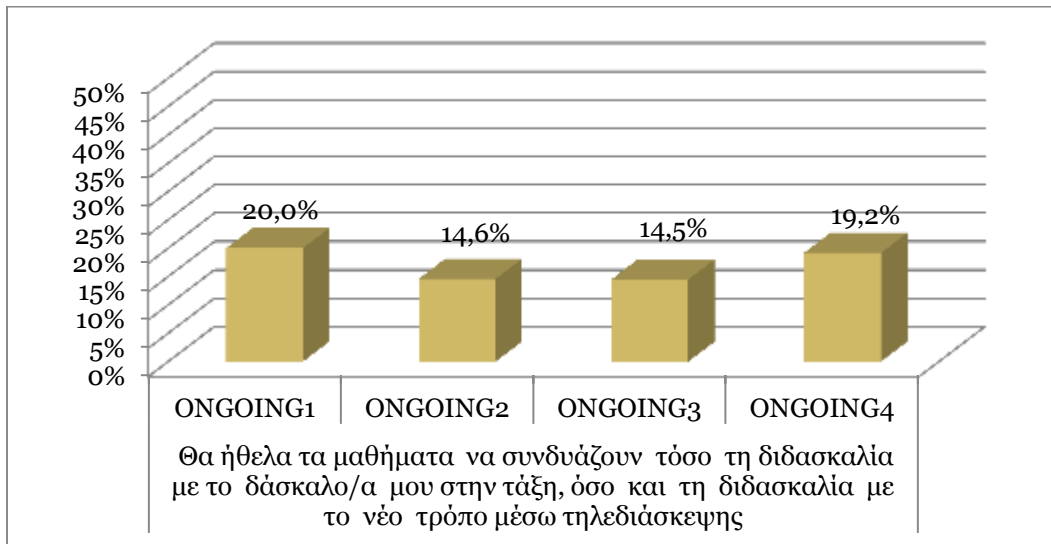
Ερώτηση 13γ

Θα ήθελα όλα τα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο μου με το νέο τρόπο διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης			
Φάση		N	%
ONGOING1	Ναι	5	7,1
	Όχι	65	92,9
	Σύνολο	70	100,0
ONGOING2	Ναι	1	2,1
	Όχι	47	97,9
	Σύνολο	48	100,0
ONGOING3	Ναι	5	7,2
	Όχι	64	92,8
	Σύνολο	69	100,0
ONGOING4	Ναι	6	8,2
	Όχι	67	91,8
	Σύνολο	73	100,0

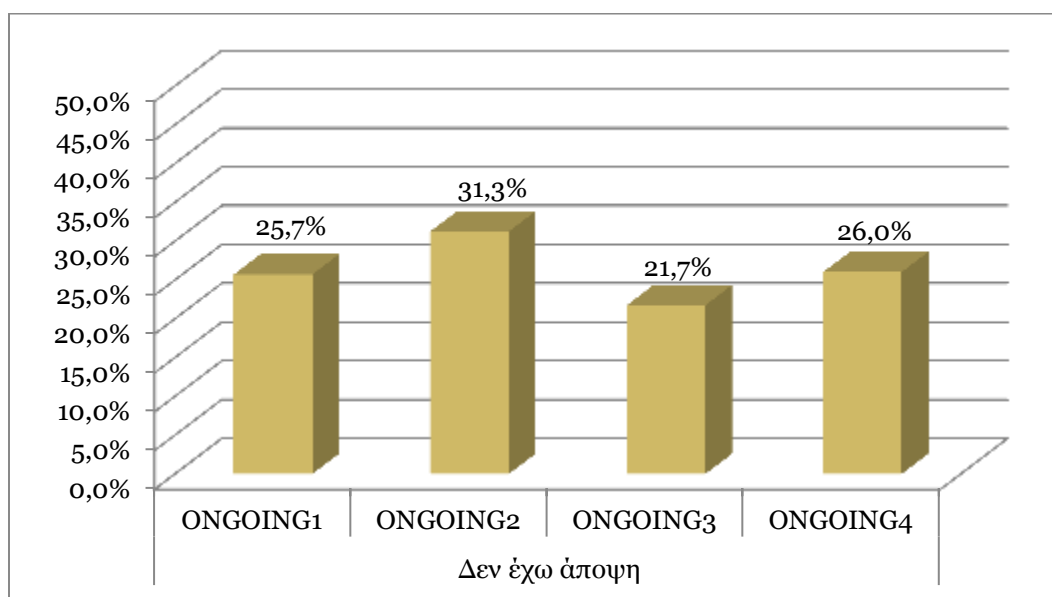

Ερώτηση 13δ

Θα ήθελα τα μαθήματα να συνδυάζουν τόσο τη διδασκαλία με το δάσκαλο/α μου στην τάξη, όσο και τη διδασκαλία με το νέο τρόπο μέσω τηλεδιάσκεψης			
Φάση		N	%
ONGOING1	Ναι	14	20,0
	Όχι	56	80,0
	Σύνολο	70	100,0
ONGOING2	Ναι	7	14,6
	Όχι	41	85,4
	Σύνολο	48	100,0
ONGOING3	Ναι	10	14,5
	Όχι	59	85,5
	Σύνολο	69	100,0
ONGOING4	Ναι	14	19,2
	Όχι	59	80,8
	Σύνολο	73	100,0

Δεν έχω άποψη για τα παραπάνω ερωτήματα			
Φάση		N	%
ONGOING1	Ναι	18	25,7
	Όχι	52	74,3
	Σύνολο	70	100,0
ONGOING2	Ναι	15	31,3
	Όχι	33	68,8
	Σύνολο	48	100,0
ONGOING3	Ναι	15	21,7
	Όχι	54	78,3
	Σύνολο	69	100,0
ONGOING4	Ναι	19	26,0
	Όχι	54	74,0
	Σύνολο	73	100,0

Οι μαθητές είναι μάλλον ουδέτεροι στο γεγονός ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους αρέσει περισσότερο από τη διδασκαλία στην τάξη μόνο με το δάσκαλό τους (3,12 , 2,46 , 2,79 , 2,83) και μάλλον διαφωνούν στο γεγονός ότι αν είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν το μάθημα από μια οθόνη στο σπίτι τους, θα το προτιμούσαν από το να πηγαίνουν κάθε μέρα στο σχολείο (2,29, 2,23, 2,2, 2,42).

Επίσης περίπου το 36% των μαθητών που ερωτήθηκαν, θα ήθελαν τα μαθήματα να συνεχίσουν να γίνονται όπως μέχρι σήμερα στην τάξη τους, μόνο με το δάσκαλό τους, περίπου το 12% θα ήθελαν περισσότερα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο τους με το νέο τρόπο

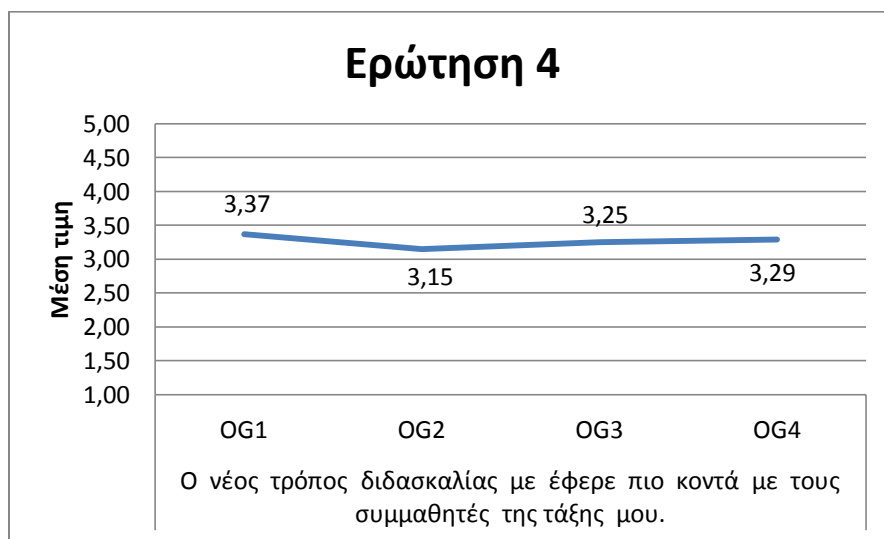

διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης, περίπου το 8% θα ήθελαν όλα τα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο τους με το νέο τρόπο διδασκαλίας μέσω τηλεδιάσκεψης και περίπου 19% θα ήθελαν τα μαθήματα να συνδυάζουν τόσο τη διδασκαλία με το δάσκαλο/α τους στην τάξη, όσο και τη διδασκαλία με το νέο τρόπο μέσω τηλεδιάσκεψης. Περίπου 25% δήλωσε ότι δεν είχε άποψη στα παραπάνω ερωτήματα. Οι απόψεις τους δεν είχαν ιδιαίτερες μεταβολές μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων.

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
4. Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε πιο κοντά με τους συμμαθητές της τάξης μου.	OG1	70	3,37	1,342	39,8%	
	OG2	47	3,15	1,532	48,6%	
	OG3	69	3,25	1,509	46,4%	
	OG4	73	3,29	1,467	44,6%	

Πίνακας 11 Ongoing Ερώτηση 4

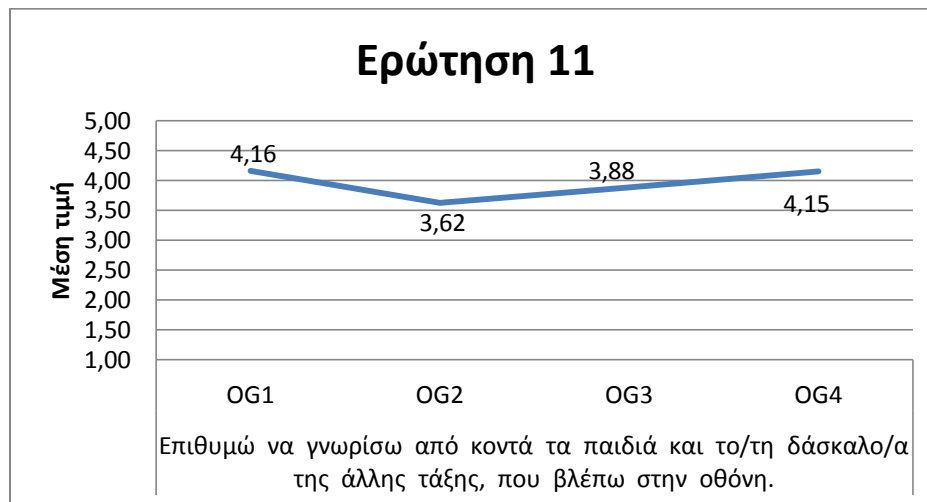
Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

	Φάση	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	sig
11. Επιθυμώ να γνωρίσω από κοντά τα παιδιά και το/τη δάσκαλο/α της άλλης τάξης, που βλέπω στην οθόνη.	OG1	69	4,16	1,232	29,6%	
	OG2	47	3,62	1,568	43,3%	
	OG3	69	3,88	1,29	33,2%	
	OG4	73	4,15	1,163	28,0%	

Πίνακας 12 Ongoing Ερώτηση 11

Συμφωνώ (5), Μάλλον συμφωνώ (4), Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3), Μάλλον διαφωνώ(2), Διαφωνώ (1)

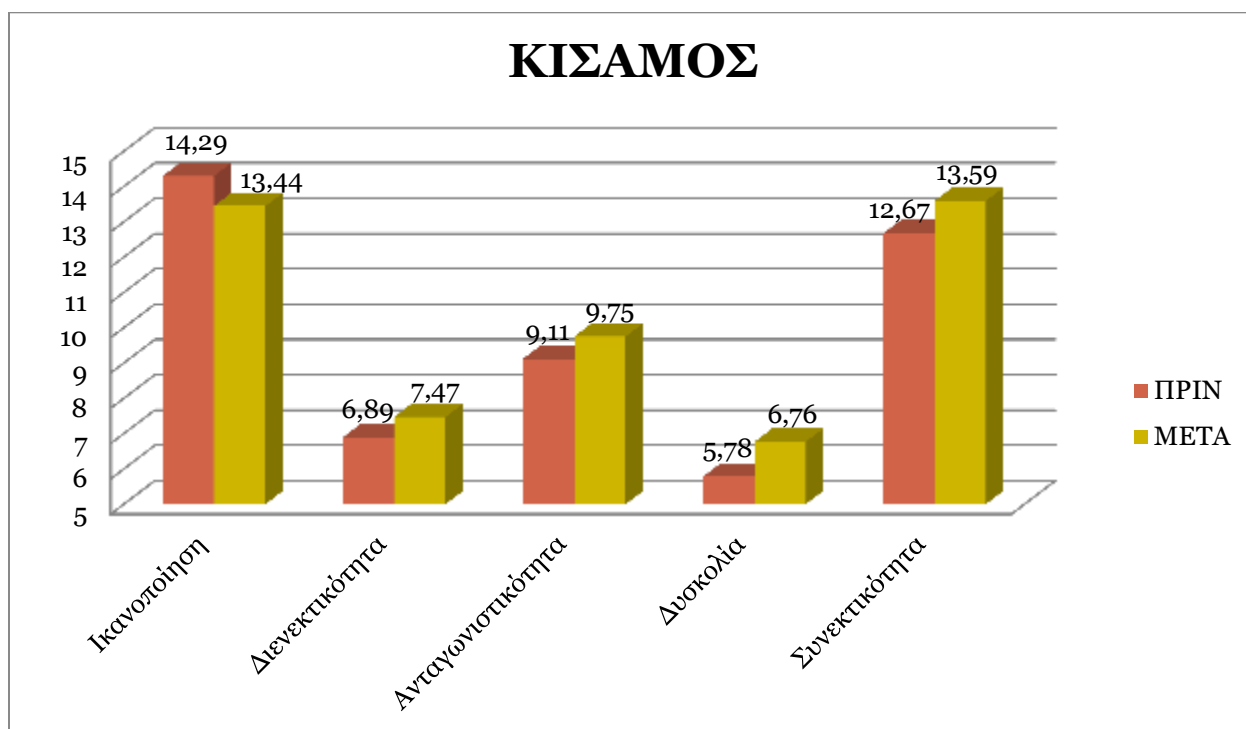

Οι μαθητές μάλλον είναι ελαφρώς θετικοί στο γεγονός ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τους έφερε πιο κοντά με τους συμμαθητές της τάξης τους (3,37 , 3,15 , 3,25 , 3,29) και μάλλον συμφωνούν στο ότι επιθυμούν να γνωρίσουν από κοντά τα παιδιά και το/τη δάσκαλο/α της άλλης τάξης, που βλέπουν στην οθόνη (4,16 , 3,62 , 3,88 , 4,15). Είναι προφανές ότι μετά τις τηλεδιασκέψεις οι απόψεις των μαθητών δεν μεταβλήθηκαν.

3.3 Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων ερωτηματολογίων Ψυχολογικού κλίματος

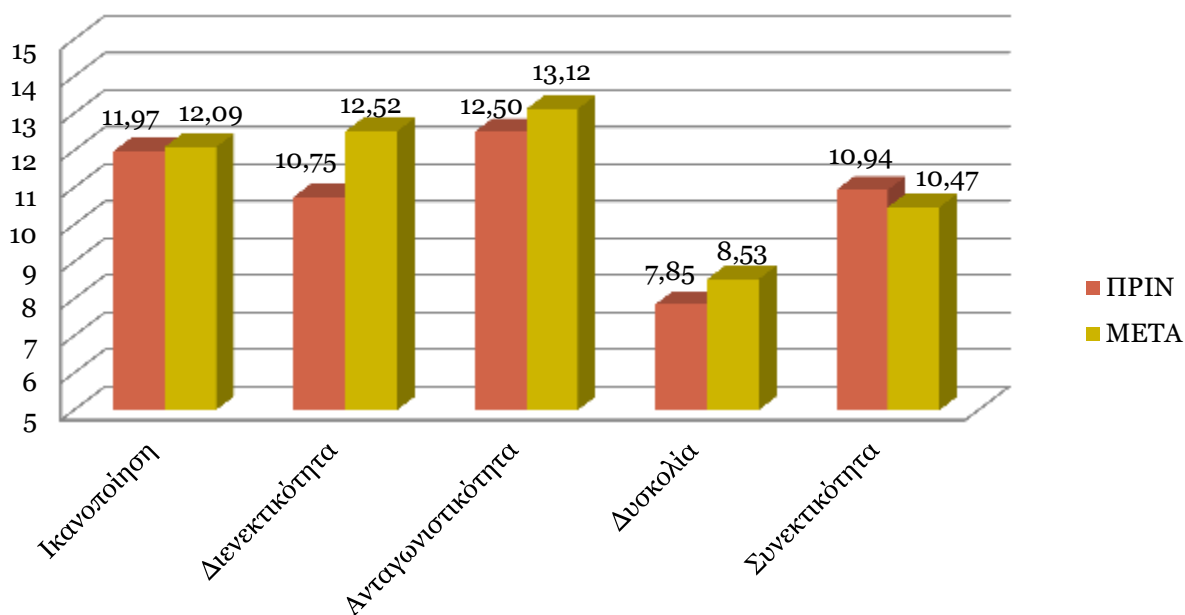
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΑΞΗΣ	ΠΡΙΝ											
	ΚΙΣΑΜΟΣ				ΑΔΕΛΕ				ΣΚΥΔΡΑ			
	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%
Ικανοποίηση	17	14,29	1,40	9,82	33	11,97	2,46	20,52	20	12,10	2,71	22,42
Διενεκτικότητα	18	6,89	1,60	23,29	32	10,75	2,86	26,63	21	11,57	2,98	25,72
Ανταγωνιστικότητα	18	9,11	3,18	34,89	32	12,50	2,44	19,49	21	12,05	2,65	22,04
Δυσκολία	18	5,78	1,40	24,15	33	7,85	2,12	27,05	21	7,10	3,06	43,19
Συνεκτικότητα	18	12,67	2,77	21,83	32	10,94	3,23	29,55	21	10,81	2,89	26,75

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΑΞΗΣ	ΜΕΤΑ											
	ΚΙΣΑΜΟΣ				ΑΔΕΛΕ				ΣΚΥΔΡΑ			
	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%	N	M.O.	Τυπ. Απ.	CV%
Ικανοποίηση	18	13,44	1,89	14,03	33	12,09	2,88	23,79	20	11,00	2,43	22,07
Διενεκτικότητα	17	7,47	2,50	33,50	33	12,52	2,65	21,15	20	11,80	3,00	25,44
Ανταγωνιστικότητα	16	9,75	3,57	36,60	34	13,12	2,41	18,37	20	12,30	2,18	17,71
Δυσκολία	17	6,76	2,33	34,48	34	8,53	2,96	34,66	20	7,00	2,15	30,74
Συνεκτικότητα	17	13,59	1,84	13,53	34	10,47	3,01	28,72	20	9,70	3,57	36,81

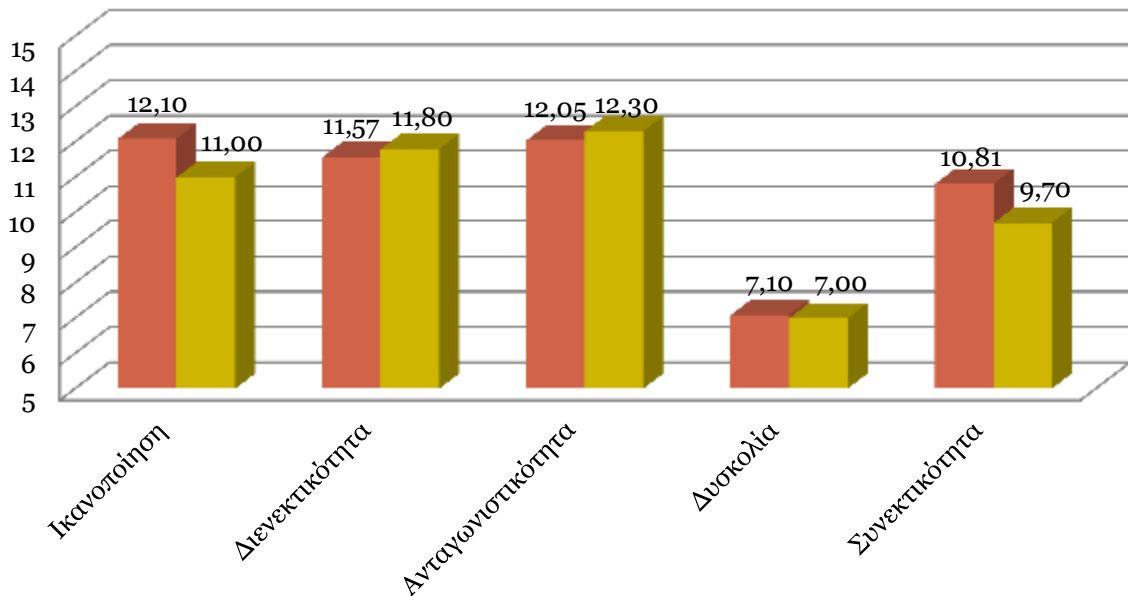
Στο τμήμα από το δημοτικό σχολείο Κισάμου παρατηρούμε ότι η ικανοποίηση των μαθητών είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα, η διενεκτικότητα μεταξύ τους χαμηλή, η ανταγωνιστικότητα των παιδιών μέτρια προς χαμηλή, η δυσκολία πολύ χαμηλή και η συνεκτικότητα σε αρκετά υψηλό επίπεδο. Τα επίπεδα αυτά δεν διαταράχτηκαν μετά τις τηλεδιασκέψεις αφού η ποσοστιαία μεταβολή τους ήταν κάτω του 8% (μόνο στη δυσκολία το ποσοστό αύξησης ήταν μεγαλύτερο αλλά παρέμεινε σε πολύ χαμηλά επίπεδα).

ΑΔΕΛΕ

Στο τμήμα από το δημοτικό σχολείο του Άδελε παρατηρούμε ότι η ικανοποίηση των μαθητών είναι σε υψηλά επίπεδα, η διενεκτικότητα μεταξύ τους αρκετά υψηλή και η ανταγωνιστικότητα των παιδιών σε αρκετά υψηλά επίπεδα. Η δυσκολία είναι σε μέτριο και η συνεκτικότητα σε υψηλό επίπεδο. Τα επίπεδα αυτά δεν διαταράχτηκαν μετά τις τηλεδιασκέψεις εκτός της διενεκτικότητας που παρουσίασε μία αξιοσημείωτη αύξηση της τάξεως του 16,5% ενώ ήταν ήδη σε υψηλά επίπεδα.

ΣΚΥΔΡΑ

Στο τμήμα από το δημοτικό σχολείο της Σκύδρας παρατηρούμε ότι η ικανοποίηση, η διενεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα των μαθητών είναι σε υψηλά επίπεδα, ενώ η δυσκολία χαμηλή και η συνεκτικότητα σε μέτριο προς υψηλό υψηλό επίπεδο. Τα επίπεδα της διενεκτικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της δυσκολίας δεν μεταβάλλονται ιδιαίτερα μετά το πέρας των τηλεδιασκέψεων ενώ στην ικανοποίηση και τη συνεκτικότητα παρατηρείται μία μικρή μείωση της τάξεως του 10%.

Γ. Συμπεράσματα αξιολόγησης ανά ερευνητικό ερώτημα

1^ο Ερευνητικό ερώτημα:

Πώς αντιμετωπίζουν οι μαθητές το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνούν και να κάνουν μάθημα με τον δάσκαλο τους μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

- Οι μαθητές είναι επιφυλακτικοί στο να μπορούν να επικοινωνούν με το/τη δάσκαλό τους μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ, επιφυλακτικότητα η οποία ενισχύθηκε με τη συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις.
- Είναι αρνητικοί στο γεγονός να παρακολουθούν τον δάσκαλό τους, να τους κάνει μάθημα μέσω μιας οθόνης ή ενός Η/Υ και οι τηλεδιασκέψεις φαίνεται να τους έκαναν ακόμα πιο αρνητικούς.
- Δεν είναι το ίδιο για τους μαθητές το να μιλάνε από κοντά (στην τάξη) με το δάσκαλό τους με το να τον βλέπουν από την οθόνη του Η/Υ.
- Ο νέος τρόπος με τον οποίο έγινε η διδασκαλία ήταν εύκολος να τον παρακολουθήσουν και πολύ ευχάριστος όμως δεν είναι σίγουροι ότι τους βοήθησε να μάθουν με μεγαλύτερη ευκολία. Δεν τους έφερε πιο κοντά αλλά ούτε τους απομάκρυνε από το δάσκαλό τους όμως δεν αισθάνονται το δάσκαλο της απομακρυσμένης τάξης σαν το δικό τους δάσκαλο. Οι αρχικές τους απόψεις, σε αυτό το σημείο, δεν μεταβλήθηκαν ιδιαίτερα ώστε να κρίνουμε αν επηρεάστηκαν από τις τηλεδιασκέψεις.

2ο Ερευνητικό ερώτημα

Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών αναφορικά με το ενδεχόμενο ότι μπορούν να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν από απόσταση με άλλους μαθητές μιας απομακρυσμένης τάξης μέσω τηλεδιάσκεψης; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

- Ελαφρώς θετική στάση των μαθητών για την επικοινωνία και την συνεργασία μέσω τηλεδιάσκεψης με τους συμμαθητές τους. Η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις αποδυναμώνει τη στάση τους προς το ουδέτερο και το ελαφρώς αρνητικό αντίστοιχα.
- Ο νέος τρόπος διδασκαλίας, τους έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα παιδιά της άλλης τάξης με τα οποία θα ήθελαν να γίνουν φίλοι όμως δεν φαίνεται να τα αισθάνονται όπως τους συμμαθητές της τάξης τους.

3ο Ερευνητικό ερώτημα

Με ποιο τρόπο οι μαθητές αντιμετώπισαν την πιθανότητα να αντικατασταθεί η πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης αποκλειστικά από το σπίτι τους; Κατά πόσο η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις επηρέασε τις αρχικές τους απόψεις;

- Οι μαθητές δηλώνουν αρνητικοί στο να μην πηγαίνουν στο σχολείο αλλά να επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους και να παρακολουθούν τα μαθήματά τους μέσω το Η/Υ του σπιτιού τους.
- Μεγάλο μέρος των μαθητών θέλει τα μαθήματα να συνεχίσουν να γίνονται όπως μέχρι τώρα ενώ ένα σεβαστό μέρος φαίνεται να προτιμά τον συνδυασμό των τρόπων διδασκαλίας. Ωστόσο δηλώνουν αρνητικοί στο ενδεχόμενο να αντικατασταθεί η σχολική τάξη και το παραδοσιακό μάθημα με μαθήματα μέσω τηλεδιάσκεψης.
- Η συμμετοχή τους στην τηλεδιάσκεψη φαίνεται να ισχυροποιεί ελαφρώς αυτή την τάση.

4^ο Ερευνητικό ερώτημα

Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την λειτουργία του σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης;

- Το σχολείο ως χώρος κοινωνικοποίησης αποτελεί την σημαντικότερη προτεραιότητα για τους μαθητές. Οι καλύτεροι φίλοι τους είναι στο σχολείο.
- Η τηλεδιάσκεψη μπορεί να συμβάλει σε μία περαιτέρω κοινωνικοποίηση αφού τα παιδιά δηλώνουν τόσο ότι ο νέος τρόπος διδασκαλίας τα έφερε πιο κοντά με τους συμμαθητές τους όσο κι ότι θα ήθελαν να γνωρίσουν τα παιδιά της άλλης τάξης.
- Η συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να μεταβάλλει τις απόψεις τους σε αυτά τα θέματα.

5^ο Ερευνητικό ερώτημα

Κατά πόσο οι τηλεδιασκέψεις επηρεάζουν το Ψυχολογικό Κλίμα της Τάξης;

Οι τηλεδιασκέψεις δεν φαίνεται να επηρεάζουν το ψυχολογικό κλίμα της τάξης. Κάποιες μικρές μεταβολές παρατηρούνται σε μεμονωμένα τμήματα και προφανώς οφείλονται σε συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες αυτών, επομένως δεν μπορούν να οδηγήσουν σε γενικευμένα συμπεράσματα.

Σύνοψη συμπερασμάτων

Η τηλεδιάσκεψη υπό παιδαγωγικές προϋποθέσεις παρέχει σημαντικές δυνατότητες στους μαθητές να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν συνεργατικές δραστηριότητες διαθεματικού χαρακτήρα, να διευρύνουν τον σχολικό μικρόκοσμο της τάξης τους και να επικοινωνήσουν από απόσταση με άλλους σχολικούς βίτοτους, να εμπλακούν σε αυθεντικά περιβάλλοντα οικοδόμησης της γνώσης και τέλος να εξοικειωθούν με εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας και σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και εξ αποστάσεως συνεργασίας. Οι μαθητές απόλαυσαν τη συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις και τη βίωσαν ως ένα πολύ ευχάριστο τρόπο μαθήματος αλλά και ένα εναλλακτικό τρόπο επικοινωνίας με άλλους μαθητές με τους οποίους θα ήθελαν να γίνουν φίλοι. Ωστόσο, ευχάριστο μάθημα δεν σημαίνει απαραίτητα και διευκόλυνση της μαθησιακής διαδικασίας γεγονός που οι μαθητές έμμεσα επισημαίνουν. Ο δάσκαλος διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο στο πλαίσιο της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας και οι μαθητές πιστεύουν ότι η φυσική παρουσία του δασκάλου στην τάξη δεν μπορεί να αντικατασταθεί από την παρουσία του μέσω μιας οθόνης έστω και σε πραγματικό χρόνο.

Δ. Πηγές

1 Βιβλιογραφικές Αναφορές

Anastasiades, P. S. (2003). Distance learning in elementary schools in Cyprus: the evaluation methodology and results. *Computers & Education*, 40(1), 17-40.

Αναστασιάδης, Π. (2008) Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη στο Σύγχρονο Σχολείο: Πλαίσιο Διδακτικού Σχεδιασμού. *Στα πρακτικά του 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή: «ΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»* Λεμεσός 25-28 Σεπτεμβρίου 2008.

Anastasiades, P. S., Filippousis, G., Karvunis, L., Siakas, S., Tomazinakis, A., Giza, P., & Mastoraki, H. (2010). Interactive Videoconferencing for collaborative learning at a distance in the school of 21st century: A case study in elementary schools in Greece. *Computers & Education*, 54(2), 321-339.

Αναστασιάδης, Π. (2017). «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015»: Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μια αποτίμηση της ερευνητικής συνεισφοράς. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 13(1), 88-128.

Ματσαγγούρας, Η.Γ. (2006). *Η σχολική τάξη. Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας: Χώρος, ομάδα, πειθαρχία, μέθοδος*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

2 Βιβλιογραφία

Αναστασιάδης Π, Μανούσου Ε, Φιλιπούσης Γ, Σιάκας Σ, Κουκούλης Ν, Τομαζινάκης Α, Γκίτζα Π, Μαστοράκη Ε, Σπανουδάκης Α, Καραγιάννη Δ, Καρβούνης Λ (2009). Η Τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της συνεργατικής οικοδόμησης της γνώσης και της διαθεματικής προσέγγισης. Από τη Θεωρία στην Πράξη: «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2009: Περιβάλλον – Μεσόγειος Θάλασσα- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». Στο Α.Λιοναράκης (Επιμ) *Πρακτικά του 5ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα 27-29 Νοεμβρίου 2009*.

Αναστασιάδης, Π., Μανούσου, Ε., Σιάκας, Σ. Θ., Φιλιπούσης, Γ., Κουκούλης, Ν., Τομαζινάκης, Α., ... & Πουλά, Ε. (2016). Η Τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της συνεργατικής οικοδόμησης της γνώσης και της διαθεματικής προσέγγισης. Από τη Θεωρία στην Πράξη: «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2011: Περιβάλλον–Μεσόγειος Θάλασσα Ενεργειακή επανάσταση-Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6(1Α).

Αναστασιάδης, Π. (2016). Η έρευνα για την ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), 5-32.

Αναστασιάδης, Π., & Κωτσίδης, Κ. (2015). Η παιδαγωγική αξιοποίηση των εφαρμογών του Web 2.0 στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, με έμφαση στην ανάπτυξη της συνεργατικής δημιουργικότητας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(1Α).

Αναστασιάδης, Π.(2005). Νέες Τεχνολογίες και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην υπηρεσία της Δια Βίου Μάθησης: Προς μια νέα «Κοινωνική Συμφωνία» για την άρση των συνεπειών του Ψηφιακού Δυϊσμού». Στο Α.Λιοναράκης (Επιμ) Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης Πάτρα, 11 - 13 Νοεμβρίου 2005.

Μακράκης, Β. (2005). *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS*. Αθήνα: Gutenberg.

Ανδρεαδάκης, Ν., Βάμβουκας, Μ. (2005). *Οδηγός για την Εκπόνηση και τη Σύνταξη Γραπτής Ερευνητικής Εργασίας: Σεμιναριακής, Πτυχιακής, Διπλωματικής*. Αθήνα, Εκδόσεις Ατραπός